

บรรณานุกรม

กฎหมายไทย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติกฎหมายธุรกิจกรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561.

ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กข.18/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์เงื่อนไขและ
วิธีการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กจ.15/2561 เรื่องการเสนอขายโทเคนดิจิทัล
ต่อประชาชน

ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กจ.16/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์เงื่อนไขและ
วิธีการให้ความเห็นชอบผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล

กฎหมายต่างประเทศ

อนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองวรรณกรรม และศิลปกรรม ฉบับแก้ไข ณ กรุงปารีส ค.ศ.1971
(Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, 1971)

ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of
Intellectual Property Rights)

สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty 1996)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ค.ศ. (1976 Copyright Act of 1976)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ การออกแบบและสิทธิบัตร ค.ศ. 1988 (Copyright, Designs and Patents Act 1998)

Revised Uniform Fiduciary Access to Digital Assets Act (2015) (published March 8, 2016)

หนังสือ

จรัสศักดิ์ รอดจันทร์. (2555). *คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์*. กรุงเทพฯ:วิญญูชน.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิติศาสตร์. (2546). *กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วิรินทร์ เมฆประดิษฐสิน. (2547). *คัมภีร์ระบบเครือข่าย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สุพิศ ปราณิตพลกรัง. (2561). *กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561)*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม
 อรรถพรณ พันธ์พัฒนา. (2557). *คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ; แอคทีฟ พริน.
 Timothy J. O’Leary, & Linda I. O’Leary. (2549). *คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่*. แปลจาก
 เรื่อง Computing Essentials (ยาใจ โรจนวงศ์ชัย, แปล). กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล.

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

กรกช ชีระปัญญา. (2561). *การศึกษาความเป็นไปได้ทางเทคนิคและทางกฎหมายในการนำ "BLOCKCHAIN" มาใช้ป้องกันการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยมิชอบ*. วิทยานิพนธ์
 ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและ
 มานุษยวิทยา, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

กมลลา บัวยั่งยืน. (2561). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอัจฉริยะ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะ
 นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชานน ยาคถ่าย. (2562). *ระบบการจัดการมูลค่าข้อมูลจากเกมสู่เกมด้วยบล็อกเชน*. วิทยานิพนธ์
 วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์,
 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชมพูนุช ศิริสวัสดิ์. (2561). *งานแปลงรูป (Transformative)*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
 นิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ณัชพล สุวรรณเวช. (2556). *ปัญหาหลักการสันนิษฐาน: ศึกษาเปรียบเทียบ กรณีกฎหมายลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร*.
 วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ทักษิณ พันแสน. (2561). *การยอมรับเทคโนโลยีบล็อกเชนต่อการระดมทุนสาธารณะในประเทศไทย*.
 การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาจัดการเชิงกลยุทธ์, คณะพาณิชยศาสตร์และ
 การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนัชมน เดชผาดิพงศ์. (2545). *การคุ้มครองลิขสิทธิ์ภายใต้สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ของ WIPO*. วิทยานิพนธ์
 นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นัยชน ตาทอง. (2552). *The WIPO Agenda กับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลของประเทศไทย*.
 วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นวรรตน์ เพชรสังหาร. (2558). *หลักการระงับไปซึ่งสิทธิ (Exhaustion of Rights) และผลต่อผู้บริโภคใน
 ประเทศกำลังพัฒนา: ศึกษาเฉพาะกรณีตำราเรียน*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต
 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นภัค เหล่าสีบสกุล. (2561). *วิเคราะห์การบริหารจัดเก็บค่าตอบแทนภายใต้องค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์*.
 วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เนติธร รัตนสุขานันท์. (2549). *ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์ในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์*.
 วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นิลุบล ชัมภรัตน์. (2554). *ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองงานศิลปประยุกต์*. วิทยานิพนธ์
 นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศกร เพ็ญจันทร์. (2561). *ปัญหาทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และข้อมูลบริหารสิทธิใน
 กฎหมายลิขสิทธิ์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริดิพนมยงค์ มหาวิทยาลัย
 ธุรกิจบัณฑิตย.
- พัชชา พรหมเพชร. (2561). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในเสียงขับร้องและเสียงขับ
 ร้องที่ถูกดัดแปลงในยุคดิจิทัล*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ,
 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มาตา สีนคำ. (2558). *ปัญหาทางกฎหมายลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายไอโฟนต่อสินค้าที่อยู่ในรูปแบบ
 ดิจิทัล*. นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- โยษิตา ชัยขวัญ. (2562). *มาตรการการกำกับและดูแลการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ในรูปแบบดิจิทัลผ่าน
 ระบบบล็อกเชน*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ, คณะ
 นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภฤกษ์ ชนะบางแก้ว. (2564). *ปัญหาความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ที่เผยแพร่บนสื่อออนไลน์ใน
 ยุคดิจิทัลตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายลิขสิทธิ์สหรัฐอเมริกา, สหราชอาณาจักร,
 และญี่ปุ่น*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุชาวดี ลีวัฒนากุล. (2557). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมภาพวาดที่ตนเอง
 เป็นผู้สร้างสรรค์*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สมพล พรพัฒน์เลิศกุล. (2529). *งานอันเป็นวัตถุแห่งลิขสิทธิ์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
 ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายงานการวิจัย

- สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทย และกระทรวงพาณิชย์.(2562). *รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final
 Report) โครงการจ้างปฏิบัติงานเพื่อศึกษาความเป็นไปได้และจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาต้นแบบใน*

การใช้เทคโนโลยี Blockchain ในการบริหารจัดการการจดทะเบียน คຸ້ມครอง และส่งเสริมการใช้ ทรัพย์สินทางปัญญาสู่เชิงพาณิชย์ (IP to Commercialization) ของไทย

วารสารและบทความ

ชลัษเฐียร เหมะรัชตะ. (2544). ลิขสิทธิ์ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Electronic Copyright. *วารสารบรรณารักษศาสตร์*, 21(2).

ดวงดาว จินดาวัฒน์. (2560). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอัจฉริยะ. *วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 9 (1).

นภัค เหล่าสืบสกุล และวริยา ล้าเลิศ. (2563). วิเคราะห์การบริหารจัดการเก็บค่าตอบแทนภายใต้องค์กร
จัดเก็บค่าลิขสิทธิ์. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14 (37).

ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง. (2563). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงสินทรัพย์ดิจิทัลและพัฒนาการที่
เกี่ยวข้อง. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 49 (4).

ศิริ โฉม พรหมโฉม. (2558). คอด้มน์เกร็ดกฎหมายน่ารู้: การคຸ້ມครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 2) และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 3). *จูลนิติ*.

เอกสารอื่น ๆ

ช้องนาง วิพุชานุพงษ์. (2563). *ลิขสิทธิ์ทางปัญญาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์*. เอกสารประกอบการสอน.
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐานข้อมูลออนไลน์

ประเทศไทย

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2565). *คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.ipthailand.go.th/th/dip-law-2/item/description_copyright.html.

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2559). *Copyright Act B.E. 2537 (1994)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.ipthailand.go.th/th/dip-law-2/item/copyright-act-b-e-2537-1994.html>.

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2561). *สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก: WIPO
Copyright Treaty (WCT)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.senate.go.th/document/mSubject/Ext84/84179_0001.PDF.

- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงต่างประเทศ. (2565). *องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://business.mfa.go.th/>.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2565). *DPU มหาวิทยาลัยแรกของไทยมอบปริญญาบัตร NFT*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/social/992581>.
- คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลกและองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (2565). *รู้จัก WIPO*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.pmtw.moc.go.th/aboutwipo>
- จิตรทัศน์ ผักเจริญผล. (2563). *อำนาจของโค้ดและกฎหมายที่มองไม่เห็นในโลกออนไลน์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.the101.world/code-is-law/>.
- ทักษอร สมบูรณ์ทรัพย์. (2565). *พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.ipthailand.go.th/th/copyright-011/item/acts_cr4_2561.html.
- แบไต๋. (2564). *รู้จัก NFT ทรัพย์สินดิจิทัลช่องทางสร้างเงินใหม่ของโลก*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.beartai.com/feature/613851>.
- ปณชัย อารีเพิ่มพร. (2564). *NFT คืออะไร ทำไม Sotheby's บริษัทประมูลผลงานศิลปะเก่าแก่ถึงกล้าเปิดประมูล NFT แดมกวาดรายได้ 525 ล้านบาท*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thestandard.co/sothebys-nft/>.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. *“ทรัพย์สิน” กับ “สินทรัพย์”*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://dictionary.orst.go.th/>.
- ภาคภูมิ เอี่ยมจิตกุล. (2565.). *เทคโนโลยี Blockchain กับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.depa.or.th/th/article-view/blockchain-electronic>.
- กนวลพรรณ ภาวนันต์. (2564). *Metaverse คืออะไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับโลกการเงิน และสินทรัพย์ดิจิทัล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?release=y&ref=M&id=dGNBeTFPb1hSZUU9>.
- มติชนออนไลน์. (2564). *ครั้งแรกในโลก พระเครื่องดิจิทัล ‘NFT CryptoAmulets’ เชิญหลวงปู่เฮงร่วมพิธีราคาพุ่งแตะล้าน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.matichon.co.th/region/news_2768135.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการสอนคณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์: ศิลปะและทัศนศิลป์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://fineart.msu.ac.th/>.
- ระบบสืบค้นคำพิพากษาคำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา. (2565). *คำพิพากษาฎีกาที่ 3705/2530*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://deka.supremecourt.or.th/search>.
- ลงทุนแมน. (2565). *ใครคือผู้วาด “Everydays: the First 5000 Days” ศิลปะ 5,000 วัน มูลค่า 2,000 ล้าน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.longtunman.com/35406>.
- ศาสตรินทร์ สุทธิแสน. (2563). *ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้

- จาก: <http://www.lawgrad.ru.ac.th/Abstracts/748>.
- สุมาพร (ศรีสุนทร) มานะสันต์. (2564). **โทเคนดิจิทัล NFT: ลิขสิทธิ์เป็นของใคร?**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/128084>.
- สื่อศาล. (2564). **Non-Fungible Token (NFT) : วิฤติหรือโอกาสสำหรับเจ้าของลิขสิทธิ์?**. (ออนไลน์). เข้า
ถึงได้จาก: https://www.facebook.com/watch/live/?v=1646333495756535&ref=watch_permalink.
- สำนักเลขาธิการวุฒิสภา. (2561). **สรุปการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทาง
ปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty: WCT)**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://www.senate.go.th/
document/mSubject/Ext84/84179_0001.PDF](https://www.senate.go.th/document/mSubject/Ext84/84179_0001.PDF).
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2552). **สิทธิบัตรซอฟต์แวร์ (Software Patent) กับ
ลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ (Software Copyright)**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://www.cheqa.buu.ac.th/c
he2556/](http://www.cheqa.buu.ac.th/c
he2556/).
- สำนักข่าวอีไฟแนนซ์ไทย. (2564). **แปลงสินทรัพย์เป็น Token จุดเปลี่ยนโลกตลาดทุน**. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก: [https://www.efinancethai.com/Fintech/FintechMain.aspx?release=y&name=ft_2021
02011816](https://www.efinancethai.com/Fintech/FintechMain.aspx?release=y&name=ft_2021
02011816).
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.). (2564). **ก.ล.ต. กำกับดูแลอะไรใน
จักรวาล “สินทรัพย์ดิจิทัล” เพื่อคุ้มครองผู้ลงทุน**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2564/220364.pdf>.
- _____. (2564). **STO vs ICO แนวทางการกำกับดูแลในปัจจุบันและอนาคต**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2563/041263.pdf>.
- _____. (2565). **Non-Fungible Token (NFT) และการกำกับดูแล**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
[https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2565/060165.pdf?fbclid=IwAR0--rrgPaFEWKiTv1
h_pOsVfVTcc15nvUGcASO7aJMCIHFUdPLPbqbpN6Q](https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2565/060165.pdf?fbclid=IwAR0--rrgPaFEWKiTv1
h_pOsVfVTcc15nvUGcASO7aJMCIHFUdPLPbqbpN6Q).
- _____. (2565). **ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กข.18/2564 เรื่อง
หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (ฉบับที่ 11)**. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก: <https://law.sec.or.th/content/4039>.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) ร่วมกับ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และ
สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.). (2563). **ร่างคำอธิบาย
ข้อมูลหรือเมตาดาตา (Metadata) สำหรับชุดข้อมูลภาครัฐ**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
https://std.smp.nso.go.th/Media/Default/nontalee/Metadata%20DG%20v1.0_20200616_Final.pdf
- สิริธรรมย์ เตชะศรีอมรรัตน์. (2564). **รู้จักคริปโทเคอร์เรนซีหรือยูทิลิตี้เปลี่ยนโลก**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จาก : <https://workpointtoday.com/cryptocurrency-101-01/>.

- Bitkub. (2564). *Proof of Authority ของ Bitkub Chain* คืออะไร? (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bitkub.com/blog/proof-of-authority-595a04a8cc11>.
- _____. (2565). *โทเคน ERC-721 (ERC-721 Token)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://support.bitkub.com/hc/th/articles/360050136012-%E0%B9%82%E0%B8%97%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%99-ERC-721-ERC-721-Token->.
- BBC NEWS. (2564). *ศิลปะดิจิทัล: การขายคริปโตอาร์ตเปลี่ยนชีวิตอย่างสิ้นเชิง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bbc.com/thai/international-56405042>.
- Bitcoin Addict Thailand. (2564). *The NFT Bible — Part 2: มาตรฐานในการสร้าง NFT*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bitcoinaddict.org/2021/06/20/the-nft-bible-part-2-standard-for-create-nft/>.
- _____. (2564). *“NBA Top Shot” อนาคตของตลาดซื้อขายของสะสม NBA บน Blockchain*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bitcoinaddict.org/2021/02/01/nba-top-shot-has-grown-steadily/>.
- _____. (2565). *Air Europa เปิดตัวชุดตั๋วเครื่องบิน NFT ชุดแรกบน Algorand*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bitcoinaddict.org/2022/04/18/air-europa-releases-the-first-nft-flight-ticket-series-on-algorand/>.
- CryptoSiam. (2565). *Etherscan คืออะไร และมีประโยชน์อย่างไร?* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://cryptosiam.com/what-is-etherscan/>.
- Dr.Pete Peerapat. (2564). *เสวนา NFTs and Thai Law*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://web.facebook.com/drpeerapat.f/videos/703442163903284/?_rdc=1&_rdr.
- FINNOMENA. (2563). *เปิดประวัติ Silk Road ตลาดที่เป็นตำนานของ Bitcoin*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.finnomena.com/bitkub/silk-road-bitcoin/?fbclid=IwAR18w_19ARlvXqV8m-ruypzv70-L19yTGmZXtWCcylU3VcjMsAik0ov2Hq.
- Greelane. (2562). *คุณรู้ความแตกต่างระหว่าง Provenience และ Provenance หรือไม่?* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.greelane.com/th>.
- Krungsri. (2565). *โลกของ NFTs กับบทบาทของธนาคาร*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/NFT>.
- LINE. (2565). *LINE เปิดโลก NFT เพื่อธุรกิจในงาน NFT FOR BUSINESS: The Future of Marketing with LINE CREATORS*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://today.line.me/th/v2/article/PGL5WER?utm_source=Lineshare.
- MangoZero. (2565). *บัน Riety กับการเดินทางของศิลปะสู่โลก NFT ในโปรเจกต์สุดพิเศษ Hotel De Mentia ที่เป็นมากกว่างานศิลปะและเกม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.mangozero.com/pahn-riety-nft-hotel-de-mentia/>.

- NotJiam. (2565). *Smart Contract คืออะไร? ทำงานยังไง? | NFT Smart Contract EP.01.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=SCwQEz24kpw>.
- _____. (2565). *NFT เก็บข้อมูลไว้ที่ไหน? Metadata คืออะไร? | NFT Smart Contract EP.03.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.youtube.com/watch?v=c4afBQ_wh6c.
- _____. (2565). *NFT Off-Chain กับ On-Chain คืออะไร? | NFT Smart Contract EP.04.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=Zut24-dAlpA>.
- PostToday. (2565). *64 gallon totor รูปภาพถังขยะที่ตอนนี้มีมูลค่าหลายพันล้านบาท.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.posttoday.com/world/674728?utm_source=posttoday.com&utm_medium=article_relate_inread&utm_campaign=new%20article.
- RIVERPLUS. (2563). *What Is Protocol โพรโทคอลคืออะไร ภาษาในการสื่อสารกันในอุปกรณ์ต่างๆ.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://iot.riverplus.com/iot-protocol/>.
- Sripatum University. (2565). *ดิจิทัลอาร์ตส์.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.spu.ac.th/fac/sdm/th/program/23>.
- Siam Blockchain. (2565). *Bored Ape Yatch Club คืออะไร ทำไมถึงเป็น NFT ที่แพงที่สุดในโลก.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://siamblockchain.com/2022/01/20/what-is-bayc-nft/>.
- The Momentum. (2564). *ปรากฏการณ์ร้อนแรงของ NFT และสกุลเงินดิจิทัลในตลาดการประมูล.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thestandard.co/nft-phenomenon/>.
- _____. (2564). *NFT 101 EP1: งานภาพถ่ายถูกพูดถึงอย่างไรในโลก NFT?.* (Online). Available: <https://themomentum.co/cryptonian-nft101-photography/>.
- The Standard. (2565). *NBA Top Shot ปลดปล่อย NFT ชุด NBA All-Star VIP Pass ให้สิทธิพิเศษผู้ถือ 5 ปีในทุกกิจกรรมสำคัญของ NBA.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thestandard.co/nba-top-shot-released-nft-on-nba-all-star-vip-pass/>.
- _____. (2564). *ราชบัณฑิตยสภา บัญญัติคำ ‘Metaverse’ เป็นชื่อภาษาไทยว่า ‘จักรวาลนฤมิต’ และสามารถเขียนทับศัพท์เป็น ‘เมตาเวิร์ส’* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thestandard.co/orst-prescribe-metaverse/>.
- _____. (2564). *Into the Metaverse คอลเล็กชัน NFT แรกของ Adidas Originals ขายหมดแทบทันทีหลังเปิดขาย.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thestandard.co/nft-adidas-originals-sold-out/>.
- TECHTORO. (2565). *Hotel De Mentia โปรเจกต์เกม NFT สัญชาติไทยที่เป็นมากกว่าเกมและผลงานศิลปะ โดยศิลปินคุณปั้น Riety.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://techtoro.co/hotel-de-mentia-project-nft-gaming-by-riety/>.
- Waranyu Suknantee. (2564). *ตลาด NFT ใหญ่ขนาดไหน มาดูกัน.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://medium>

.com/bitkub/nft-markets-13caa5959a4d .

Wachira Thongsuk. (2565). *Web 3.0 คืออะไร? จะเข้ามาเปลี่ยนโฉมหน้าโลกอินเทอร์เน็ตอย่างไร.*

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://talkatalka.com/blog/what-is-web-3-0/>.

ZIPMEX. (2565). *NFT Art คืออะไร? ทำความรู้จักเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงวงการศิลปะยุคใหม่.*

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://zipmex.com/th/learn/nft-art/>.

_____. (2564). *มาตรฐาน ERC บน Ethereum Blockchain ที่ผู้สร้าง NFT ควรทราบ.* (ออนไลน์). เข้าถึง

ได้จาก: <https://zipmex.com/th/learn/erc-standards-and-nft/?fbclid=IwAR2gMHFKTvIMHju0Xqt>

pFjQCb-ggngxrzRSZ_Llasf8blOqNRoro41lw6RA.

_____. (2565). *CryptoPunk คืออะไร? ทำไมถึงขึ้นแท่นเป็น NFT ที่มีมูลค่าสูงลิ่ว!* (ออนไลน์). เข้าถึงได้

จาก: <https://zipmex.com/th/learn/cryptopunk-explained/>.

_____. (2565). *Polygon หรือ Matic คืออะไร มีบทบาทอย่างไรต่อ Blockchain Layer 1.* (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://zipmex.com/th/learn/what-is-polygon/>.

_____. (2565). *Decentraland (MANA) คืออะไร? มีความน่าสนใจอย่างไร?* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://zipmex.com/th/learn/what-is-decentraland/>.

_____. (2565). *สรุปประเด็นเกี่ยวกับเหรียญ SAND.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://zipmex.com/th/coin>

-info/sand-th/.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

Andres Guadamuz. (2021). The treachery of images: non- fungible tokens and copyright. *Journal of Intellectual Property Law & Practice.*

Albert van Niekerk. (2007). Strategic management of media assets for optimizing market communication strategies, obtaining a sustainable competitive advantage and maximizing return on investment: An empirical study. *Journal of Digital Asset Management*, 3(2).

Cheong Ghil Kim. (2021). *Study on Technology to Counter Copyright Infringement According to NFT Transaction Types.* Department of Computer Science, Namseoul University. *Journal of the Semiconductor & Display Technology*, 20(4).

Christina Angelopoulos. (2012). Determining the Term of Protection for Films: When Does a Film Fall into the Public Domain in Europe?. *iRis Plus.*

Henry Campbell Black, M.A. (1968). *Black's law Dictionary 4th Ed. Rev* (4th Edition). Minnesota: West Publishing Company.

Mark Conrad. (2022). Non-Fungible Tokens, Sports, and Intellectual Property Law Issues: A Case Study

Applying Copyright, Trademark, and Right of Publicity Law to a Non-Traditional Ownership Vehicle. *Journal of Legal Aspects of Sport*, 32(1).

Paul Goldstein. (2001). *International Copyright Principles, Laws and Practice*. Oxford University Press. Inc.; New York.

ฐานข้อมูลออนไลน์

ต่างประเทศ

Andres Guadamuz. (2021). *Copyfraud and copyright infringement in NFTs*. (Online). Available: <https://www.technollama.co.uk/copyrfraud-and-copyright-infringement-in-nfts>.

Anirudh Tiwari. (2022). *Wave of litigation' to hit NFT space as copyright issues abound*. (Online). Available: <https://cointelegraph.com/news/wave-of-litigation-to-hit-nft-space-as-copyright-issues-abound>.

Andrew Rossow. (2022). *The Nike v. StockX Lawsuit Could Determine What Type of NFTs Can Be Created*. (Online). Available: <https://nftnow.com/features/the-nike-v-stockx-lawsuit-could-determine-what-type-of-nfts-can-be-created/>.

Axie Infinity. (2022). *Terms of Use*. (Online). Available: <https://axieinfinity.com/terms/>.

Bitcoin. (2009). *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. (Online). Available: <https://bitcoin.org/en/bitcoin-paper>.

BAYC. (2020). *Terms & Conditions*. (Online). Available: <https://boredapeyachtclub.com/#/terms>.

Bloomberg Law. (2021). *Miramax LLC v. Tarantino et al, C.D. Cal., No. 2:21-cv-08979, 11/16/21*. (Online). Available: <https://news.bloomberglaw.com/ip-law/miramax-hits-tarantino-with-copyright-suit-on-pulp-fiction-nfts>.

BLOCKPARTY. (2021). *Love Is War by Aimos*. (Online). Available: <https://blockparty.co/item?id=1115>.

CoinDesk. (2022). *How Can You Share an NFT? Fractional NFTs Explained*. (Online). Available: <https://www.coindesk.com/learn/how-can-you-share-an-nft-fractional-nfts-explained/>.

Cornell Law School. (2022). *Safe harbor*. (Online). Available: https://www.law.cornell.edu/wex/safe_harbor.

Casetext. (2022). *Miramax, LLC v. Quentin Tarantino and Visiona Romantica, Inc. (United States District Court, Central District of California, Case No. 2:21-cv-08979)*. (Online). Available: <https://casetext.com/case/miramax-llc-v-tarantino>.

- Casetext. (2021). *MAI Systems Corp. v. Peak Computer, Inc., 991 F.2d 511 (9th Cir. 1993)*. (Online). Available: <https://casetext.com/case/mai-systems-corp-v-peak-computer-inc>.
- CHRISTIE’S. (2021). *Beeple (b.1981) Everyday: The First 5000 days* (Online). Available: <https://online-only.christies.com/s/beeples-first-5000-days/beeples-b-1981-1/112924>.
- CHIP LAW GROUP. (2021). *Are Non-Fungible Tokens (NFT) Intellectual Property* (Online). Available: <https://www.chiplawgroup.com/are-nfts-intellectual-property/>
- CryptoKitties. (2018). *CryptoKitties Terms of Use*. (Online). Available: <https://www.cryptokitties.co/terms-of-use>.
- _____. (2022). *Blue Chip Kitties*. (Online). Available: <https://www.cryptokitties.co/>.
- CQUniversity Library Australia. (2022). *What is the difference between publication and communication?* (Online). Available : <https://libanswers.library.cqu.edu.au/faq/160893>.
- Decentraland.(2022). *Decentraland Marketplace*. (Online). Available: <https://decentraland.org/>.
- Digital Guild IONOS. (2019). *Thumbnails – little pictures, lots of power*. (Online). Available: <https://www.ionos.com/digitalguide/online-marketing/social-media/what-is-a-thumbnail/>.
- Edward A. Haman, J.D. (2022). *What Are Derivative Works Under Copyright Law?*. (Online). Available: <https://www.legalzoom.com/articles/what-are-derivative-works-under-copyright-law>
- England and Wales High Court (Chancery Division) Decisions. (2019). *Islestarr Holdings Ltd v Aldi Stores Ltd [2019] EWHC 1473. (Ch)*. (Online). Available: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2019/1473.html>.
- Forbes. (2022). *Pulp Fiction NFT Lawsuit (Miramax V. Tarantino, Et Al): A Preview of Coming Attractions*. (Online). Available: <https://www.forbes.com/sites/legalentertainment/2022/07/25/pulp-fiction-nft-lawsuit-miramax-tarantino-et-al-a-preview-of-coming-attractions/?sh=6355c07b6ca2>.
- Foundation. (2021). *Always Coca Cola*. (Online). Available: <https://foundation.app/@katewoodman/foundation/3044>.
- Gov.Uk. (2022). *License, sell or market your copyright material*. (Online). Available : <https://www.gov.uk/guidance/license-sell-or-market-your-copyright-material>.
- Hotel De Mentía. (2022). *NFT Collections*. (Online). Available: <https://hoteldementia.io/>.
- HOSTINGER. (2022). *URI vs URL: Differences and When to Use Them*. (Online). Available: <https://www.hostinger.com/tutorials/uri-vs-url#:~:text=URI%20identifies%20a%20resource%20and,a%20domain%20name%20and%20port>.

- IPFS. (2562). *IPFS powers the Distributed Web*. (Online). Available: <https://ipfs.tech/>.
- Justia. (2022). *Roc-A-Fella Records, Inc. v. Dash, Case No. 1:2021-cv-5411 - Document 86 (S.D.N.Y. 2022)*. (Online). Available: <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/new-york/nysdce/1:2021cv05411/562168/86/>.
- _____. (2021). *Copyright Licensing*. (online). Available: <https://www.justia.com/intellectual-property/copyright/copyright-licensing/>.
- Jones Day. (2020). *NFTs: U.S., EU, and UK Key Copyright Considerations*. (Online). Available: <https://www.jonesday.com/en/insights/2022/04/nft-us-eu-uk-copyright-considerations>.
- Edward Lee. (2022). *NFTs as Decentralized Intellectual Property*. (Online). Available: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4023736.
- Micobo GmbH. (2019). *Tokenization of Real Estate: A Case Study*. (Online). Available: <https://micobo.medium.com/tokenization-of-real-estate-a-case-study-3cc9297d2f07>.
- Moringiello Juliet M., & Odinet Christopher K. (2021). *The Property Law of Tokens, U Iowa Legal Studies Research Paper No. 2021-44, Widener Law Commonwealth Research Paper*. (Online). Available: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3928901>.
- Music Business Worldwide. (2021). *Case No. 1:2021-cv-5411*. (Online). Available: <https://www.musicbusinessworldwide.com/files/2021/06/roc-a-fella.pdf>.
- Merriam-Webster. (2022). *“Metadata”*. (Online). Available: <https://www.merriam-webster.com/>.
- NBA. (2022). *About the NBA*. (Online). Available at :<http://global.nba.com/aboutnba/>.
- Nftnow. (2022). *The 20 Most Expensive NFT Sales of All Time*. (Online). Available: <https://nftnow.com/features/most-expensive-nft-sales/>.
- Nifty Gateway. (2021). *Giraffes in Portland*. (Online). Available: <https://www.niftygateway.com/marketplace/item/0x57730f8fc41bc3089f2d8b2d8daafc5bd5aa8359/3100100001>
- PYMNTS. (2020). *Ant Group Launches Copyright Services Platform*. (Online). Available: <https://www.pymnts.com/innovation/2020/ant-group-launches-copyright-services-platform/>.
- ReedSmith. (2021). *Implications of Brexit for UK copyright law relevant to producers, distributors and broadcasters of audiovisual works*. (Online) Available: <https://www.reedsmith.com/en/perspectives/2021/01/implications-of-brex-it-for-uk-copyright-law>.
- Raul James. (2021). *NFT: A Revolution in Copyright*. (Online). Available: <https://www.linkedin.com/pulse/nft-revolution-copyright-raul-james>.
- SuperRare. (2022). *Ross Ulbricht Genesis Collection*. (Online). Available: <https://superrare.com/artwork->

v2/ross-ulbricht-genesis-collection-30841.

Sorare. (2022). *Collectible Digital Card*. (Online). Available: <https://sorare.com>.

Scientific reports. (2021). *Mapping the NFT revolution: market trends, trade networks, and visual features* (Online). Available: <https://www.nature.com/articles/s41598-021-00053-8>.

The Economic Times. (2021). *Metakovan, mystery buyer of Beeple's \$69.3 million NFT art, reveals identity*. (Online). Available: <https://economictimes.indiatimes.com/tech/tech-bytes/metakovan-mystery-buyer-of-beeples-69-3-million-nft-art-reveals-identity/articleshow/81572029.cms?from=mdr>.

The Sandbox. (2020). *What Is the Sandbox?*. (Online). Available: <https://medium.com/sandbox-game/what-is-the-sandbox-850de68d893e>.

U.S. Copyright Office. (2021). *Copyright Law of the United States (Title 17)*. (Online). Available: <https://www.copyright.gov/title17/>.

Use Ethereum. (2021). *Smart Contract Languages*. (Online). Available: <https://ethereum.org/en/developers/docs/smart-contracts/languages/#example-contract>.

WIPO MAGAZINE. (2021). *Non-fungible tokens (NFTs) and copyright*. (Online). Available: https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2021/04/article_0007.html.

WIPO. (2016). *Understanding Copyright and Related Rights*. (Online). Available: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_909_2016.pdf.